

Tandem realizoval tříletý projekt zaměřený na mediální historicko-politické vzdělávání v příhraničí

7.3.2023 - Lenka Mahdalová | Západočeská univerzita v Plzni

Tandem ve spolupráci se ZČU a Univerzitou Pasov v posledních letech realizoval projekt Přepni (se) na historii, který se věnoval dvěma hlavním historickým linkám v příhraničí: událostem spojeným s otevření hranice v letech 1989/1990 a stopám nacistického teroru v době druhé světové války.

Mimo občansko-politický a historický kontext si kladl za cíl také výchovu k demokracii a práci s diverzitou. Všechny vzdělávací aktivity se stejným dílem orientovaly na účastníky z Čech a Bavorska a odehrávaly se na obou stranách hranice v obou jazycích. Důležitým prvkem a cílem aktivit bylo hlavně společné potkávání, sdílení zkušeností, získávání interkulturních a jazykových kompetencí a navazování nových kontaktů.

Vzdělávací aktivity projektu směřovaly na tři cílové skupiny: studenty Západočeské univerzity v Plzni a Pasovské univerzity, studenty středních škol i víceletých gymnázií a pedagogy. A jak zdůrazňuje ředitelka Tandemu Lucie Tarabová v souladu s krédem organizace: *„Na všech jeho výstupech je nejcennější to, že vznikají díky skutečně těsné spolupráci účastníků z Čech a Německa, kdy studenti univerzit, středních i základních škol se svými pedagogy pracují vždy ve smíšených skupinách.“*

Na vysokoškolské studenty čekaly dva celosemestrální semináře, které probíhaly paralelně na obou univerzitách. Na exkurze, takzvané výpravy po zaniklých obcích v česko-bavorském příhraničí se se studenty jelo celkem třikrát. Studenti se v jazykově smíšených skupinách zabývali tématem nuceného vysídlení Němců z příhraničí a pozůstatky železné opony, putovali po kraji, navštívili rozhledny, muzea a potkali se s pamětníky. Pro učitele Tandem realizoval cyklus tří jednodenních vzdělávacích seminářů na téma Pomníky obětem nacistického teroru a digitální média ve výuce dějepisu a dějepisných projektech a jeden dvoudenní seminář na téma Pomníky připomínající oběti pochodu smrti ve Volarech a tvorba explainity video - vysvětlujících videí.

A akce pro středoškoláky? Mladí lidé žijící v příhraničí znají hranici jako místo, kde se setkávají dvě země. Představa, že ještě před třemi desetiletími zde kvůli hraničním zátarasům a přísným pravidlům pro přeshraniční styk nedocházelo k téměř žádným kontaktům, je pro ně velmi vzdálená. Během školních projektových dnů Hranice, otevři se! se žáci zabývali společnou historií regionu před, během a po otevření železné opony. Setkali se s pamětníky těchto událostí a zajímali se o tehdejší a současnou podobu hranice. Prostřednictvím skupinové práce a uměleckých aktivit se seznámili s osudy místního obyvatelstva. K otevření hranice následně navrhli vlastní pomníky, o kterých pak diskutovali s místními politiky. Projektových dní se v říjnu 2022 účastnili žáci z gymnázia J. Š. Baara v Domažlicích a gymnázia Bad Kötzting. Jeden z účastníků akce zhodnotil slovy: *„Získali jsme spoustu nových důležitých informací, které je třeba šířit dál. Získala jsem mnohem větší přehled zejména v pohledu na situaci ohledně železné opony a celkově období konce 20. století.“*

V projektu měli žáci možnost společně se svými vrstevníky ze sousední země navštívit a prozkoumat místa spojená s nacistickými zločiny a seznámit se s osudy obětí nacistického teroru. Během školních projektových dnů „Flossenbürg mýma očima“ žáci v česko-německých skupinách prozkoumávali areál bývalého koncentračního tábora prostřednictvím výpovědí pamětníků, přeživších bývalých vězňů, měli možnost poznat osudy konkrétních lidí, dozvídali se o informace o každodenním životě v

táboře, nucených pracích a systematické degradaci lidských bytostí. Formou interaktivních workshopů sami mohli zažít, co je to občanská odvaha, co ji brzdí a podporuje. Jakým způsobem se proměnil pohled žáků v průběhu projektu, reflektovali a sdíleli v česko-německých skupinách nejen formou diskuzí, ale také pořízením fotografií se závěrečnou prezentací. A co přinesla jednomu ze studentů spolupráce s vrstevníky z druhé strany hranice? *„Spolupráci, jazyk, nové znalosti a kamarády. Pochopil jsem, jak němečtí studenti nahlíží na téma 2. světové války, seznámil jsem se zajímavými lidmi.“*

Kromě didaktických materiálů pro výuku regionálních dějin česko-německý tým zpracoval online mapu památných míst a tištěnou mapu vybraných pomníků v česko-bavorském příhraničí.

A kdo chce, může se vydat po stopách holocaustu v Plzni. Pomocí interaktivní aplikace „Příběhy lidí a míst“ si projdete zajímavá místa, plníte úkoly a poznáte na konkrétních příkladech osudy plzeňských Židů, jak se jim žilo za okupace. Aplikace vznikla díky spolupráci s projektem Zažij Plzeň!

<https://info.zcu.cz/clanek.jsp?id=5164>